

Ірина Маркіна

Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка

ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

За визначенням Продовольчої і сільськогосподарської організації ООН (ФАО) та Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), продовольча безпека – наявність у всіх громадян постійного доступу до достатньої кількості безпечних і поживних продуктів харчування, що забезпечують здорове і активне життя у відповідності до прийнятих фізіологічних норм, за рахунок власного виробництва і необхідного імпорту щодо тих продуктів, для виробництва яких немає внутрішніх умов [5, 8]. Зважаючи на дане визначення, з урахуванням офіційної інформації в світі в стані продовольчої небезпеки знаходиться близько 1 млрд. чол.

Для розв'язання світової продовольчої проблеми необхідно, щоб темпи зростання споживання в 1,3-1,5 рази випереджали темпи приросту населення [6, 7]. При цьому не всі країни в змозі забезпечити власне населення їжею в достатній мірі, що стимулює зовнішньоекономічну діяльність.

Тож глобалізація на рівні окремої країни характеризується ступенем взаємозв'язку її економіки зі світовою економікою в цілому. Однак, незважаючи на зростання глобалізації світової економіки, не всі країни повною мірою інтегровані в неї. Це обумовлено, насамперед, рівнем готовності країни до наслідків, пов'язаних з відкриттям своїх торговельно-фінансових ринків [1; 2, С. 205]. В цьому плані слід зазначити, що Україна є відкритою державою і за останнє десятиріччя коефіцієнт відкритості її економіки становив 0,8-0,9, а це вже є потенційною загрозою.

Щодо обсягу аграрної продукції на прикладі коефіцієнту покриття експортом імпорту зовнішньої торгівлі сільгосппродукцією України в 2010-2014 рр., слід зазначити як позитивні, так і потенційно небезпечні явища (табл. 1). Так, значне перевищення експорту над імпортом з одного боку наповнює бюджет і є джерелом валютної виручки, а з іншої – суттєво позначається на екологічній складовій аграрного виробництва, його соціальному аспекті.

При цьому Україна за своїми запасами сільськогосподарських земель належить до найбагатших країн світу [4]. Однак і дана перевага може бути суттєвою загрозою. Застереження викликає наявність у багатьох багатих східних країн, наприклад, у Китаю проблем з продовольчим забезпеченням і наявність земельних ресурсів низької якості. Ще в 2009 р. Китай контролював 2 млн. га сільгоспземель за межами країни. Відтоді подібна інформація країною не оприлюднюється через значний міжнародний резонанс [3]. Населення та

його добробут в країні невинно зростають, тож обсяги не тільки імпорту, а й розміри земельного банку для Китаю є актуальним питанням, а для країн багатих на земельні ресурси – загрозою національній, в т.ч. продовольчій безпеці.

Таблиця 1

**Коефіцієнт покриття експортом імпорту зовнішньої торгівлі
сільгосппродукцією України в 2010-2014 рр.**

Вид продукції	Рік					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015*
Усього	1,7	2,0	2,4	2,1	2,8	4,0
у т.ч.: живі продукти, продукти тваринного походження	0,6	0,9	0,6	0,6	0,9	1,5
продукти рослинного походження	2,5	3,0	3,8	3,3	4,3	5,9
жирі та олії тваринного або рослинного походження	5,8	7,2	10,4	8,7	12,7	18,9
готові харчові продукти	1,0	1,0	1,2	1,1	1,2	1,6

*січень-серпень

Підводячи підсумок, слід зазначити, що в умовах глобалізації вплив аграрної національної політики зменшується, і продовольча безпека стає об'єктом не тільки державних юридичних і політичних рішень, а й міжнародного права.

Література

1. Власюк Т.О. Забезпечення зовнішньоторговельної безпеки України на світовому ринку сільськогосподарської продукції – загальна спрямованість / Т.О. Власюк // Економіка АПК. – 2014. – № 12 – С. 76-83.
2. Гапонюк О.І. Глобалізація та економічна безпека країни / О.І. Гапонюк // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. – 2013. – Випуск 1, Том 3. – С. 204-208.
3. Липка В. За еду. Что ищет Китай в украинских землях / В. Липка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://gigamir.net/news/pub307127>
4. Павлов О.І. Агропродовольча сфера України як об'єкт національної безпеки / О.І. Павлов // Економіка АПК. – 2014. - №2. – С. 97-103.
5. Food and Agriculture Organization of the United Nation [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fao.org/glossary/>.
6. Food Market Indicators [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ers.usda.gov/Data/Food Market Indicators/>.
7. World agriculture: towards 2015/2030 an FAO perspective / Edited by Jelle Bruinsma, London. 2003. – 432 p.
8. World Health Organization. Food security [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.who.int/trade/glossary/story028/en/index.htm>.